



IR-RIKONOXXIMENT REĊIPROKU TAD-DIPLOMI

Il-libertà tal-istabbiliment u l-libertà li jiġu pprovduti s-servizzi huma wieħed mill-pedamenti tas-suq uniku u jippermettu l-mobilità tan-negozji u l-professionisti fl-UE kollha. Sabiex jiġu implimentati dawn il-libertajiet, id-diplomi u l-kwalifiki maħruġa fil-livell nazzjonali jeħtieġ li jiġu rikonoxxuti b'mod wiesa'. Ġew adottati miżuri differenti għall-armonizzazzjoni u r-rikonoxximent reċiproku tagħhom, u qed titthejja leġiżlazzjoni ulterjuri dwar dan is-suġġett.

IL-BAŽI ĠURIDIKA

L-Artikoli 26 u 53 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE).

L-OBJETTIVI

Sabiex il-persuni li jaħdmu għal rashom u l-professionisti jkunu jistgħu jistabbilixxu ruħhom fi Stat Membru ieħor jew joffru s-servizzi tagħhom hemmhekk fuq bażi temporanja, jeħtieġ li d-diplomi, iċ-ċertifikati u provi oħra ta' kwalifika professjonali kif maħruġa fl-Istati Membri differenti jkunu rikonoxxuti b'mod reċiproku, u jeħtieġ li kull dispożizzjoni nazzjonali li tirregola l-aċċess għall-professionijiet differenti tiġi kkoordinata u armonizzata.

IL-KISBIET

L-Artikolu 53(1) tat-TFUE jipprevedi li r-rikonoxximent reċiproku tad-diplomi u kwalifiki oħra meħtieġa f'kull Stat Membru għall-aċċess għall-professionijiet regolati jista' jintuża biex jiffacilita l-libertà tal-istabbiliment u l-għoti tas-servizzi. Dan l-artikolu jindirizza wkoll il-bżonn li jiġu kkoordinati r-regoli nazzjonali dwar il-bidu u t-tkomplija ta' attivitajiet bħala persuni li jaħdmu għal rashom. Il-paragrafu 2 tal-istess artikolu jissoġġetta r-rikonoxximent reċiproku "f'każijiet fejn tali armonizzazzjoni hija proċess diffiċli" għall-koordinazzjoni tal-kondizzjonijiet li jirregolaw l-eżerċizzju fid-diversi Stati Membri. Il-proċess ta' armonizzazzjoni evolva permezz ta' għadd ta' direttivi min-nofs is-sebġhinijiet. Fuq il-bażi ta' dawn il-prinċipji, il-leġiżlazzjoni dwar ir-rikonoxximent reċiproku tiġi aġġustata għall-ħtiġijiet tas-sitwazzjonijiet differenti. Din tvarja fil-kompletezza tagħha skont il-professjoni kkonċernata u dan l-aħħar ġiet adottata permezz ta' approċċ iktar ġenerali.



A. L-approċċ speċifiku għas-settur (skont il-professjoni)

1. Ir-rikonoxximent reċiproku wara l-armonizzazzjoni

L-armonizzazzjoni għamlet progress b'mod iktar mgħaġġel fis-settur tas-saħħa, għar-raġuni ovsja li r-rekwiżiti professjonali, u speċjalment il-korsijiet ta' taħriġ, ma kinux ivarjaw wisq minn pajjiż għall-ieħor (għall-kuntrarju ta' professjonijiet oħrajn). Għalhekk ma kienx diffiċli li tinkiseb armonizzazzjoni f'għadd sostanzjali ta' professjonijiet (eż. it-tobba, l-infirmiera, il-kirurgi veterinarji, il-qwiebel u l-aġenti kummerċjali li jaħdmu għal rashom). [Id-Direttiva dwar il-Kwalifiki Professjonali](#) (2005/36/KE) kellha l-għan li tikkjarifika, tissimplifika u timmodernizza d-direttivi eżistenti, u li tgħaqqad flimkien il-professjonijiet regolati tat-tobba, id-dentisti, l-infirmiera, il-kirurgi veterinarji, il-qwiebel, l-ispiżjara u l-periti f'test leġiżlattiv wieħed. Din id-direttiva tispeċifika, fost ħafna affarijiet oħrajn, kif l-Istati Membri "ospitanti" għandhom jirrikonoxxu l-kwalifiki professjonali li jkunu nkisbu fi Stat Membru ieħor ("tal-orijini"). Ir-rikonoxximent tal-professjonijiet jinkludi kemm sistema ġenerali għar-rikonoxximent kif ukoll sistemi speċifiċi għal kull waħda mill-professjonijiet imsemmija hawn fuq. Fost ħafna aspetti oħrajn, dan jiffoka fuq il-livell ta' kwalifika, taħriġ u esperjenza professjonali (kemm ta' natura ġenerali kif ukoll ta' natura speċjalizzata). Id-direttiva tapplika wkoll għal kwalifiki professjonali fi ħdan is-settur tat-trasport, u għal intermedjarji tal-assigurazzjoni u għal awdituri statutorji. Dawn il-professjonijiet kienu regolati skont direttivi separati. Fit-22 ta' Ġunju 2011, il-Kummissjoni adottat Green Paper bl-isem "Nimmodernizzaw id-Direttiva tal-Kwalifiki Professjonali" ([COM\(2011\)0367](#)), li pproponiet riforma tas-sistemi għar-rikonoxximent tal-kwalifiki professjonali, bl-għan li tiġi ffaċilitata l-mobilità tal-ħaddiema u jkun hemm adattament tat-taħriġ u tar-rekwiżiti attwali tas-suq tax-xogħol. Fid-19 ta' Diċembru 2011, il-Kummissjoni ppubblikat proposta għal reviżjoni tad-Direttiva dwar il-Kwalifiki Professjonali ([COM\(2011\)0883](#)) abbażi tal-eżitu tal-proċessi ta' konsultazzjoni varji u b'reazzjoni għar-riżoluzzjoni tal-Parlament tal-15 ta' Novembru 2011. Il-proposti prinċipali l-iktar importanti kienu jinkludu: l-introduzzjoni tal-Karta Professjonali Ewropea; l-armonizzazzjoni tar-rekwiżiti minimi ta' taħriġ; ir-rikonoxximent awtomatiku għal seba' professjonijiet: jiġifieri l-periti, id-dentisti, it-tobba, l-infirmiera, il-qwiebel, il-farmaċisti u l-kirurgi veterinarji. u l-introduzzjoni ta' Sistema ta' Informazzjoni tas-Suq Intern li tippermetti kooperazzjoni msaħħa fir-rikonoxximent tad-diplomi. L-oġettivi ewlenin tar-reviżjoni kienu l-faċilitazzjoni u t-titjib tal-mobilità tal-professionisti madwar l-UE u l-għajjnuna biex jittaffa n-nuqqas ta' persunal f'ċerti Stati Membri. Id-direttiva sussegwenti ([2013/55/UE](#)) ġiet adottata fl-20 ta' Novembru 2013^[1].

2. Ir-rikonoxximent reċiproku mingħajr l-armonizzazzjoni

Fir-rigward ta' professjonijiet oħrajn fejn id-differenzi bejn ir-regoli nazzjonali ma ppermettewx l-armonizzazzjoni, ir-rikonoxximent reċiproku għamel anqas progress. Id-diversità tas-sistemi legali ma ppermettietx ir-rikonoxximent reċiproku sħiħ ta' diplomi u kwalifiki li kieku kien jiżgura libertà tal-istabbiliment immedjata fuq il-bażi ta' diploma miksuba fil-pajjiż tal-orijini. [Id-Direttiva tal-Kunsill 77/249/KEE](#)

[1]Id-Direttiva 2013/55/UE tal-20 ta' Novembru 2013 li temenda d-Direttiva 2005/36/KE dwar ir-rikonoxximent ta' kwalifiki professjonali u r-Regolament (UE) Nru 1024/2012 dwar il-kooperazzjoni amministrattiva permezz tas-Sistema ta' Informazzjoni tas-Suq Intern ("ir-Regolament tal-IMI"), ĠU L 354, 28.12.2013, p. 132.



tat-22 ta' Marzu 1977 tat lill-avukati l-libertà li jipprovdu servizzi fuq bażi okkażjonali; fil-każijiet l-oħra, l-istabbiliment liberu jirrikjedi diploma mill-pajjiż ospitanti. [Id-Direttiva 98/5/KE](#) tas-16 ta' Frar 1998 kienet pass 'il quddiem sinifikanti fejn ġie ddikjarat li l-avukati li jkollhom diploma minn kwalunkwe Stat Membru, jistgħu jistabbilixxu ruħhom fi Stat Membru ieħor sabiex jeżerċitaw il-professjoni tagħhom, bil-kundizzjoni li l-pajjiż ospitanti jista' jitlobhom li jiġu assistiti minn avukat lokali meta jirrapprezentaw u jiddefendu lill-klijenti tagħhom fil-qorti. Wara tliet snin joperaw fuq din il-bażi, l-avukati jiksbu d-dritt (jekk ikunu jridu) għall-eżerċizzju sħiħ tal-professjoni tagħhom, wara li jgħaddu minn test tal-aptitudni stabbilit mill-pajjiż ospitanti u mingħajr ma jkollhom jagħmlu eżami ta' kwalifika. Direttivi oħra applikaw l-istess prinċipju għal professjonijiet oħra, bħall-operaturi tat-trasport stradali tal-merkanzija, is-sensara u l-agenti tal-assigurazzjoni, il-parrukkiera u l-periti.

B. L-approċċ generali

L-abbozzar tal-leġiżlazzjoni għar-rikonossiment reċiproku skont is-settur (xi kultant b'armonizzazzjoni iktar estensiva tar-regoli nazzjonali) minn dejjem kien proċedura twila u tedjanti. Għal dik ir-raġuni, il-ħtieġa għal sistema generali ta' rikonossiment tal-ekwivalenza tad-diplomi, valida għall-professjonijiet regolati kollha li ma kinux is-suġġett ta' leġiżlazzjoni speċifika tal-UE, saret evidenti. Dan l-pproċċ generali l-ġdid biddel il-perspettiva. Qabel, ir-"rikonossiment" kien jiddependi mill-eżistenza ta' regoli Ewropej li jikkonċernaw l-"armonizzazzjoni" fil-professjoni jew fl-attività regolata speċifika. Wara, ir-"rikonossiment reċiproku" sar kważi awtomatiku, skont ir-regoli stabbiliti, għall-professjonijiet regolati kkonċernati kollha, mingħajr ebda ħtieġa ta' leġiżlazzjoni sekondarja speċifika skont is-settur. Minn dak il-mument 'il quddiem, il-metodi kemm ta' "armonizzazzjoni" kif ukoll ta' "rikonossiment reċiproku" komplew jintużaw b'mod parallel, u f'xi sitwazzjonijiet, dawn intużaw skont sistema komplementari fil-forma kemm ta' regolament kif ukoll ta' direttiva ([ir-riżoluzzjonijiet tal-Kunsill tat-3 ta' Diċembru 1992](#) u [tal-15 ta' Lulju 1996](#) dwar it-trasparenza tal-kwalifiki u ċ-ċertifikati ta' taħriġ vokazzjonali). L-Istat Membru ospitanti ma jistax jirrifjuta li jagħti aċċess lill-applikanti għall-professjoni kkonċernata f'każ li jkollhom il-kwalifiki meħtieġa fil-pajjiż tal-orijini tagħhom. Madankollu, jekk it-taħriġ li rċevew kien ikopri perjodu ta' żmien iqsar minn dak tal-pajjiż ospitanti, dan jista' jitlob esperjenza professjonali li tkopri ċertu tul ta' żmien u, f'każ li t-taħriġ ikun differenti b'mod sostanzjali, jista' jitlob perjodu ta' adattament jew test tal-aptitudni, fuq għażla tal-applikant, għajr meta l-impjeg ikun jirrikjedi l-għarfien tad-dritt nazzjonali.

IR-RWOL TAL-PARLAMENT EWROPEW

Fil-15 ta' Novembru 2011, il-Parlament adotta riżoluzzjoni dwar l-implimentazzjoni tad-Direttiva dwar il-Kwalifiki Professjonali ([2005/36/KE](#))^[2] fejn talab il-modernizzazzjoni u t-titjib ta' dik id-direttiva u inkoraġġixxa l-użu tal-iktar teknoloġiji effiċjenti u adegwati, bħall-introduzzjoni tal-Karta Professjonali Ewropea, li għandha tkun dokument uffiċjali rikonossut mill-awtoritajiet kompetenti kollha, sabiex jiġi ffaċilitat il-proċess ta' rikonossiment.

[2] ĠU C 153E, 31.5.2013, p. 15: [http://www.europarl.europa.eu/RegistreWeb/search/simple.htm?reference=P7_TA\(2011\)0490](http://www.europarl.europa.eu/RegistreWeb/search/simple.htm?reference=P7_TA(2011)0490)



B'reazzjoni għar-riżoluzzjoni tal-Parlament, fid-19 ta' Diċembru 2011, il-Kummissjoni ppreżentat proposta għal reviżjoni tad-Direttiva dwar il-Kwalifiki Professjonali. Wara negozjati tat-trilogu li ntemmew b'suċċess, il-Parlament irnexxielu jdañhal il-bidliet li kien talab, inklużi l-introduzzjoni ta' karta professjonali volontarja, il-ħolqien ta' mekkanizmu ta' twissija, kjarifika tar-regoli rigward l-aċċess parzjali għal professjoni regolata, regoli rigward il-ħiliet lingwistiċi, u l-ħolqien ta' mekkanizmu għall-valutazzjoni reċiproka tal-professjonijiet regolati biex tiġi żgurata trasparenza ikbar. Dan wassal għall-adozzjoni, fl-20 ta' Novembru 2013, [tad-Direttiva 2013/55/UE](#) tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li temenda d-Direttiva 2005/36/KE dwar ir-rikonoxximent ta' kwalifiki professjonali^[3].

Sussegwentement, il-Parlament Ewropew u l-Kunsill adottaw [id-Direttiva \(UE\) 2018/958 dwar it-Testijiet tal-Proporzjonalità](#) tat-28 ta' Ġunju 2018 li tintroduċi test tal-proporzjonalità armonizzat biex jintuża mill-Istati Membri kollha qabel ma jadottaw regolamenti nazzjonali dwar il-professjonijiet^[4]. Fil-25 ta' Ottubru 2018, il-Parlament adotta [riżoluzzjoni dwar il-promozzjoni tar-rikonoxximent reċiproku awtomatiku tad-diplomi](#).

Għal aktar informazzjoni dettaljata, jekk jogħġbok ikkonsulta l-istudju mħejji għall-Kumitat IMCO bl-isem "[EU Mapping: Overview of IMCO related legislation](#)"^[5] ("Immappjar tal-UE: Ħarsa ġenerali tal-leġiżlazzjoni relatata mal-Kumitat IMCO"):

[Mariusz Maciejewski / Christina Ratcliff / Andreea Dobrita](#)
05/2019

[3]ĠU L 354, 28.12.2013, p. 132: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/?uri=OJ%3A2013%3A354%3ATO>

[4]Id-Direttiva (UE) 2018/958 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-28 ta' Ġunju 2018 dwar test tal-proporzjonalità qabel l-adozzjoni ta' regolamentazzjoni ġdida tal-professjonijiet, ĠU L 173, 9.7.2018, p. 25: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/958/oj>

[5]EU Mapping: Overview of IMCO related legislation: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536317/IPOL_STU\(2015\)536317_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536317/IPOL_STU(2015)536317_EN.pdf)

